

Izer Janka

Drasche-Lázár Alfréd levele a turulról

Egyetlen, legkedvesebb öcsém, Endre!

Hát megtörtént. Öngyilkosok lettünk, hogy ne haljunk meg. Benárd Ágost szorította meg a kötelet a nyakon, én rúgtam ki a tuskót.

De ő milyen önérzettel tette! Le sem ült, a díszes tollat sem fogadta el. Úgy írta alá, álltában, valami rozsdás íróeszközzel, miközben egész lényéből sugárzott, milyen megbocsáthatatlan, aljas, megalázó vétek, amit ellenünk itt elkövettek. Én meg sem próbáltam utánozni.

Hiszen képtelen vagyok nem arra gondolni, hogy a diktátum egy hosszú politikai munka kudarca, amit száz éve folytatunk, hibát hibára halmozva. Mert Széchenyi és Kossuth óta képtelenek vagyunk szót érteni egymással, mi, magyarok, az országon belül is. Kossuth világában nem létezett kompromisszum. Amikor a kiegyezés '67-ben megtörtént, Deáknak igaza volt abban, hogy egy nagyhatalom támogatása nélkül nem tudnánk életben maradni.

Kossuth viszont azt látta jól, mennyire haldoklik a Habsburgok birodalmának kora. A Dunai Szövetség terve nem volt rossz ötlet, csak nem jó lábakon állt. Talán, ha belső viszálykodás helyett a kisebbségekkel jobb kapcsolatot próbálunk kiépíteni – a Monarchián belül –, most nem veszítjük el Erdélyt, a Felvidéket, Kárpátalját, Vajdaságot. Tudom, utólag már könnyű ítélni.

Ostobaság azonban azt gondolni, hogy minden elcsatolt terület sokáig nálunk

maradt volna. A vezetés – velem együtt – ott hibázott, hogy nem látta be, ha nekünk, magyaroknak jogunk van független államot létrehozni, akkor a kisebbségeknek is. Ha Teleki Pál térképe nem az utolsó pillanatban készül el, ha számoltunk volna előre a kisebbségek nacionalista törekvéseivel, vajon akkor is ennyit veszítünk? Süketnek és vaknak tettük magunkat, nem tudom már meglepve szemlélni, ami történt.

Sajnos a magyar olyan, mint a francia. Hiú és önérzetes, nem képes az alkura. Ha eddig sem sikerült, pont most tanulnánk a hibáinkból? Most, amikor olyan könnyű bűnöst találni. Itt vagyok én, Benárd, de ilyen lehet az antant, a Nagy-Trianon palota – amit, felteszem, a jövőben csak leköpni fog a magyar utazó, már ha erre jár.

A kormány nem is ismerheti el, hogy hibázott, nem gondolkodott előre, ostoba volt. Tegyen mindent az ország javára, éltesse a hazát, ezzel bírta meg a népet. Nem teljesítette a kötelességét, ezt titkolnia kell, ha meg akar maradni.

Kudarc ez. Teljes és abszolút kudarc. Nem lehetett nem aláírni.

Olyan mélyre süllyedtünk, és a nemzetünk úgy szereti sajnálni magát! Nincs sok reményem rá, hogy felállunk ebből. Indulatból, haragból nem lehet háborút nyerni, legfeljebb csatát. Ez a szerződés elég fájdalmas ahhoz, hogy akár sose gyógyuljon be a seb. Vajon képesek leszünk-e még ésszel és nem érzelemmel viszonyulni más államokhoz? Egy új háború esetén megfelelően választani szövetségeseket? Háttérbe szorítani a dühöt? Aligha.

Amikor leültem, és kezembe vettem a tollat, erre gondoltam. Lázadni már hiábavaló. Tudomásul kell venni a helyzetet. És egy új stratégiát összeállítani, hogy megállítsuk ezt az értelmetlen, fejvesztett zuhanást. Legalább nekünk, politikusoknak legyen tiszta a fejünk.

A főnixmadár hamvaiból éled újjá, talán a turul is szárnyra kel még, s magasabbra száll, mint valaha! Ezt látni mindenemet odaadnám.

Hamarosan érkezem.

Testvéri szeretettel, bátyád,
Alfréd

*...minden egész eltörik egyszer,
szertefoszlik idő, elporlad szándék, akarat.
elvesztetjük szülőföldünket,
elveszik szülőhelyünk nevét.
bürokraták turkálnak a paragrafusok között
(hivatalosan nem használhatjuk őket,
olyan nincs, hogy Újvidék, csak Novi Sad).*

Fenyvesi Ottó: (trianon)